

Mateřská škola Varnsdorf, Křížíkova 2757, příspěvková organizace

---

Prevence sociálně patologických jevů

Ve Varnsdorfu 15.8.2019

Charakteristika programu

Je zpracován s vědomím toho, že převládající vliv pro utváření základních pravidel chování a společenských norem, pro volbu zálib má rodina. Mateřská škola rodinnou výchovu podporuje a doplňuje, pomáhá rodičům v péči o dítě, nabízí rodičův poradenský servis a osvětu v otázkách výchovy a vzdělávání dětí. Podporuje zdravý životní styl. Je základním nástrojem prevence. Předkládá zásady, metody, formy a prostředky efektivního vzdělávání a změn v MŠ, které povedou k poznávání a vytváření optimálních podmínek pro prevenci společensky nežádoucích jevů. Očekávané výstupy správných společenských návyků budou naplňovány v souladu se záměry ŠVP. Vhodně volená organizace, činnosti a účinná motivace, zohledňující specifika jednotlivých třídních kolektivů, se bude prolínat ve všech vzdělávacích oblastech třídních vzdělávacích programů.

Zdůvodnění potřeby programu

S chováním, které je charakteristické především nezdravým stylem života, nedodržováním nebo porušováním sociálních norem a etických hodnot se mohou děti setkat již v předškolním věku. Je tedy důležité zahájit primární prevenci dětem z ohrožených skupin právě v době předškolní docházky a poskytnout jim potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku.

Analýza výchozího stavu

K posouzení problematiky primární prevence sociálně patologických jevů slouží:

- monitoring klimatu třídy učitelkami
- rozhovory s dětmi a jejich zákonnými zástupci,
- spolupráce s odborníky (dětský lékař, pracovník PPP, sociální pracovník).

Cíle minimálního preventivního programu

Dlouhodobé cíle:

- zvýšit odolnost dětí vůči společensky nežádoucím jevům
- učit děti rozpoznat společensky nežádoucí jevy a nepodlehout jim, pokud se s nimi v budoucnu setká
- preventivní výchovně vzdělávací působení bude neoddělitelnou součástí ŠVP
- naplňovat kompetence podpory zdraví a zdravého způsobu života
- navození atmosféry důvěry a vzájemného respektu mezi dětmi, rodiči a zaměstnanci školy
- navození příznivého klimatu školy, třídy
- spolupráce s rodiči a osvětová činnost pro rodiče v oblasti zdravého životního stylu
- poskytování poradenských služeb rodičům, pedagogům
- kladné postoje učitelů k problematice prevence společensky nežádoucích jevů
- vzdělávání učitelů v oblasti prevence

Krátkodobé cíle:

- analyzovat jedince, rodinu, která potřebuje pomoc v krátkodobém plánování
- stanovit vhodně cílenou motivaci a metody práce, které budou respektovat specifika třídy a potřeby jedince
- organizovat řízené a spontánní aktivity tak, aby byl dostatečný prostor k individuálním činnostem
- rozvíjet komunikaci mezi vrstevníky
- pravidelné setkávání učitelek za účelem stálého a včasného monitorování klimatu tříd, zjišťování problémů k řešení
- výměna zkušeností mezi pedagogy vycházejících z praxe a dalšího vzdělávání

Zásady efektivní primární prevence

- zásada včasného začátku (formování osobní orientace, postojů a názorů)
- zásada komplexnosti (spolupráce školy, rodiny a široké veřejnosti)
- zásada přiměřenosti (preventivní působení přizpůsobit věku dítěte)

Vymezení obsahu a formy prevence v rámci kompetencí podpory zdraví a zdravého životního stylu

- sebedůvěra, samostatnost, sebejistota
- podpora zkušeností, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit
- schopnost přizpůsobení se životu v sociální komunitě, vnímavý a otevřený vztah k okolnímu světu, schopnost přiměřeně kriticky myslet a rozhodovat se
- motivace k aktivnímu poznávání a prožitkům
- rozvoj tvořivosti a estetického cítění
- systematický rozvoj dovedností, které vedou k osvojení zdravého životního stylu a zdravotní prevence

Organizace prevence

Ředitelka mateřské školy je přímo odpovědná za prevenci a za řešení zjištěných nežádoucích projevů rizikových forem chování. Vytváří podmínky pro předcházení nežádoucích projevů chování:

- koordinuje zpracování, kontroluje realizaci a vyhodnocuje prevenci nežádoucích jevů
- zapracovává aktuální problémy výskytu rizikové chování do Školního řádu
- podporuje týmovou spolupráci pedagogů a ostatních zaměstnanců MŠ
- spolupracuje s odborníky
- koordinuje další vzdělávání pedagogů v oblasti prevence sociálně patologických jevů

Učitelka

- podílí se na zpracování a realizaci programu prevence sociálně patologických jevů
- spolupracuje s ředitelkou při výskytu nežádoucích projevů chování
- diagnostikuje vztahy mezi dětmi
- motivuje k vytvoření podmínek a vnitřních pravidel v souladu se školním řádem, vytváření bezpečné atmosféry a pozitivního klimatu
- spolupracuje s rodiči
- zpracovává zprávy o dětech pro odborníky a sociální pracovníky

Spolupráce rodiny a mateřské školy

- seznámení rodičů se základními cíly prevence sociálně patologických jevů a nežádoucích projevů chování dětí v MŠ (třídní schůzky)
- beseda, nebo přednáška pro rodiče k dané problematice
- včasná informovanost rodičů o změnách chování jejich dětí
- aktuální řešení nastalých problémů s rodiči
- účast rodičů na vzdělávacích aktivitách MŠ
- poradenství v oblasti spolupráce rodičů s MŠ a odborníků
- zveřejnění Programu prevence pro rodiče v MŠ

Spolupráce odborníky a jinými organizacemi

Oblast školství

- KÚ Ústeckého kraje
- Městský úřad Varnsdorf
- Pedagogicko-psychologická poradna Rumburk
- Policie ČR - Varnsdorf
- Instituce poskytující další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence sociálně patologických jevů
- Ošetřující lékaři

Integrace prevence sociálně patologických jevů ve vzdělávání

	komentář
Školní vzdělávací program (struktura plánování, metody, formy prostředky k dosahování záměrů, podmínky vzdělávání, organizace dne, třídy)	„Jaro, léto, podzim, zima se sluníčkem je vždy prima“
Oblasti vzdělávání	Dítě a jeho tělo (biologická) Dítě a jeho psychika (psychologická) Dítě a ten druhý (interpersonální) Dítě a společnost (sociokulturní) Dítě a svět (environmentální)
Získávání klíčových kompetencí	<i>kompetence k učení</i> <ul style="list-style-type: none"> - pozoruje, zkoumá, objevuje - umí své dovednosti uplatnit - všímá si, co se kolem děje, co vidí - umí odhadnout své síly - soustředí se, dosahuje výsledků <i>kompetence k řešení problémů</i> <ul style="list-style-type: none"> - všímá si problémů - řeší problémy na základě zkušenosti, nebojí se chybovat <i>kompetence komunikativní</i> <ul style="list-style-type: none"> - komunikuje s dětmi s dospělými - vyjadřuje své myšlenky, pocity, prožitky, nálady - využívá komunikativní i informativní prostředky - ví, že lidé hovoří cizími jazyky <i>kompetence sociální a personální</i> <ul style="list-style-type: none"> - umí se rozhodnout - umí si vytvořit svůj názor - uvědomuje si, že za své jednání odpovídá, nese důsledky - ve skupině se dokáže prosadit, ale i ustoupit - uplatňuje základní společenské návyky, společenská pravidla - respektuje druhé, vyjednává, přijímá a uzavírá kompromisy - napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů,

	<p> které nachází ve svém okolí - spolupodílí se na společných rozhodnutích, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla </p> <ul style="list-style-type: none"> - při setkání s neznámými lidmi se chová obezřetně - umí odmítnout jemu nepříjemnou komunikaci - chápe, že lidé jsou různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem - chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, násilí a agresivita se nevyplácí - řeší problémy dohodou - dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování - je tolerantní <p><i>kompetence občanské</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - svoje činnosti vyhodnocuje - dokáže rozpoznat svoje silné a slabé stránky - odhaduje rizika svých nápadů - chápe, že o tom co udělá, může svobodně rozhodnout - váží si práce a úsilí druhých - zajímá se o druhé o dění kolem sebe - má povědomí o základních lidských hodnotách a podle toho se chová - spoluvytváří pravidla soužití s vrstevníky - uvědomuje si svá práva a práva druhých - uvědomuje, že svým chováním ovlivňuje prostředí, podílí se na jeho tvorbě - dbá na své osobní zdraví a zdraví druhých - chová se odpovědně a bezpečně
--	--

Školní vzdělávací program, týdenní plány - TVP	Organizace, formy, metody a prostředky vzdělávání vychází z potřeb a zájmů dítěte, zjištěných dovedností a vědomostí. Činnosti jsou provázané, se samozřejmostí reakce na právě vzniklý, nebo vznikající problém.
Nadstandardní aktivity	Vytváření návyků dětí dle Minimálně preventivního programu v MŠ

Vzdělávání pedagogických pracovníků

Kurzy, jednorázové semináře a besedy dle aktuální nabídky Institucí a organizací poskytujících vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů, metod vzdělávání dětí s poruchami chování a dle finančních možností MŠ.

Samostudium k dané problematice (Informatorium, publikace, internet)

Hodnocení a struktura evaluace preventivního programu

Ředitelka:

- hospitační a kontrolní činnost, pohospitační pohovory
- na pedagogické radě - zakotvení hodnocení výsledků plnění programu do vlastního hodnocení školy (dle struktury projednané na pedagogické radě)

Ředitelka + učitelka:

- pololetní hodnocení výsledků a úspěšnosti hodnocením klimatu na třídě, jednotlivých činností, posuny v postojích dětí k problémovým situacím, projevy dětí v třídním společenství

Cíle, kterých chceme dosáhnout v pěti oblastech prevence:

1. Zdravý životní styl

- podporovat zdravý životní styl dětí – životospráva, duševní hygiena, režim dne, stres...
- upevňovat kladný vztah ke svému tělu
- seznámit děti s různými styly života – vrcholový sport, modelky, vegetariánství...atd.
- předcházet negativním vlivům medií a reklamy (tisk, TV, PC)
- předcházet vzniku poruch příjmu potravy – diety, obezita
- upevňovat a rozvíjet kladný vztah k životnímu prostředí – ekologii
- naučit děti „poskytnout“ první pomoc a orientovat se v integrovaném záchranném systému

Ukazatele úspěchu :

- děti mají zájem o zdravý životní styl
- děti dbají o svůj zevnějšek a tělo
- děti znají negativa a pozitiva různých stylů života
- děti mají kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí

2. Prevence šikany - posilování a rozvoj mezilidských vztahů, prevence projevů xenofobie, rasismu, antisemitismu**Cíle :**

- předcházet šikaně – jejím projevům, stádiím a formám
- předcházet projevům xenofobie, rasismu a antisemitismu
- upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života
- pěstovat úctu k životu (stáří x mládí, fauna a flóra...)
- posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy
- podporovat v dětech jejich přirozenou potřebu poznávat nové
- posilovat hodnotu vzdělání
- účinně a profesionálně postupovat při rozpoznání šikany

Ukazatele úspěchu :

- děti mají zdravé sebevědomí a pozitivní přístup k okolí a ostatním
- děti se samostatně rozhodují, otevřeně říkají svůj názor, jsou tolerantní ,
- na půdě školy panuje důvěrná a bezpečná atmosféra
- děti vědí, co znamená řešit své konflikty a nedorozumění dohodou a pod ped.vedením najít řešení

3. Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření**Cíle :**

- předcházet užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku – spolupráce s rodiči (zdravé prostředí)
- oddálit první kontakt s návykovými látkami – spolupráce s rodiči (zdravé prostředí)
- podporovat děti v jejich nápadech, potřebách a tvořivosti

Ukazatele úspěchu :

- děti znají rizika užívání drog, čeho se vyvarovat (motajících se lidí, stříkaček ...)
- děti mají představu o tom co je droga - co vše je drogou, co způsobuje a proč ji lidé berou (hlavně cigarety a alkohol), závislost – zdravá x nezdravá
- ve škole je zdravé motivující prostředí, utvářené za pomoci dětí, vycházející z každodenních činností, jejich nápadů a potřeb

4. Prevence sexuálního zneužívání a týrání - Sexuální výchova

Cíle :

- posilovat a upevňovat obecně uznávané hodnoty – rodina, mateřství, láska..
- předkládat témata „sexuální výchovy“ jako přirozenou věc – odlišnosti obou pohlaví - funkce, porod...
- předcházet rizikům sexuálního zneužívání, týrání a zanedbávání – pedofilie, sex.vydírání, pornografie...
- podporovat zdravé sebevědomí dětí

Ukazatele úspěchu :

- děti lépe rozumí svým citům a tělesným odlišnostem - nestydí se za ně...
- děti dokáží říci NE a umějí ho i přijmout – asertivní jednání
- děti dokáží rozlišit pozitiva a negativa sexuálního jednání (fyzická a psychická stránka)
- děti se orientují přiměřeně k věku v problematice sexuální výchovy

5. Prevence kriminality a delikvence dle pokynu MŠMT, právní odpovědnost

Cíle :

- vysvětlit a popsat základní projevy kriminality a delikvence (krádeže, násilí, vandalismus...)
- vysvětlit jednotlivé dílčí mechanismy a dynamiku trestných činů, přestupků (co se děje před, proč, co se děje potom, jak se cítí postižený...)
- zasadit se o to, aby děti znaly svá práva ve společnosti
- upevňovat základní pravidla a hodnoty společenského chování
- předkládat vhodný vzor společenského chování, dbát na dodržování zákona a být morální podporou

Ukazatele úspěchu :

- děti si jsou vědomy následků spáchání přestupku a trestného činu
- děti respektují, znají základní lidská práva a hodnoty společenského chování
- děti vědí na koho se obrátit v případě potíží a to nejen na půdě školy
- děti mají důvěru v učitelku

ŠVP VYCHÁZÍ Z MINIMÁLNĚ PREVENTIVNÍHO PROGRAMU, který podporuje vytváření návyků sebeřízení a podporuje tělesné i duševní zdraví dítěte.

ředitelka mateřské školy

Bc.Plešingerová Štefanie, DiS
Mateřská škola Varnsdorf
Křižíkova 2757, PO
Tel.: +420736763846